

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

**Achieving More Together /
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd**

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2019-20

Crynodeb hawdd ei ddeall ar gyfer pob oedran

HELO

Sefydlwyd y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn 2014 i wneud gwasanaethau yn well i bawb sy'n chwarae rhan mewn mabwysiadu yng Nghymru.

Rydym yn gwneud hyn trwy siarad gyda a gwrando ar blant, pobl ifanc a mabwysiadwyr a defnyddio eu profiadau nhw i wella pethau.

Rydym yn gweithio gyda llawer o fudiadau i wneud gwahaniaeth cadarnhaol ac rydym eisiau diolch i bawb, yn enwedig y plant, y bobl ifanc a'r mabwysiadwyr a'r staff am eu gwaith caled a'u hymroddiad.

Mae'r adroddiad byr hwn yn dweud wrthyich sut rydym wedi bod yn gweithio dros y flwyddyn.

Mae adroddiad llawn hefyd. Gofynnwch am gopi neu medrwch ei lawrlwytho o **www.adoptcymru.com**

BETH YW'R GWASANAETH MABWYSIADU CENEDLAETHOL?

Rydym yn sefydliad sy'n dwyn ynghyd y gwasanaethau mabwysiadu lleol o bob rhan o Gymru. Rydyn ni yma i sicrhau bod y gwasanaethau y gorau y gallant fod ar gyfer teuluoedd sy'n mabwysiadu.

Mae gennym Dîm Canolog bach sy'n cefnogi gwaith:

- 22 awdurdod lleol Cymru sy'n gofalu am blant sy'n derbyn gofal ac sydd â chynllun ar gyfer mabwysiadu
- 5 Gwasanaeth mabwysiadu rhanbarthol sy'n helpu'r awdurdodau lleol i ddod o hyd i gartrefi parhaol i blant
- 4 Asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol

Mae ein Bwrdd Llywodraethu hefyd yn helpu i sicrhau bod popeth yn cael ei redeg yn iawn. Grŵp o bobl o wahanol sefydliadau yng Nghymru yw'r Bwrdd Llywodraethu sy'n goruchwyllo ein gwaith i sicrhau ei fod yn bodloni blaenoriaethau y cytunwyd arnynt a'i rwymedigaethau i blant a mabwysiadwyr.

Mae grwpiau o weithwyr mabwysiadu proffesiynol hefyd yn ein helpu i wella bywydau plant sy'n byw gyda'u teuluoedd mabwysiadol.

BLAENORIAETH #1

LLEOLI MWY O BLANT

- Dod o hyd i fwy o fabwysiadwyr
- Defnyddio ein cynllun 'Mabwysiadu Gyda'n Gilydd' newydd

Sut wnaethom ni?

309

o blant wedi'u gosod
gyda theuluoedd
(yn debyg i'r 3
blynedd diwethaf)

Cafodd $\frac{1}{2}$ o'r rhain eu cymeradwyo
o fewn **6 mis**. (yn gyflymach na'r
cyfartaledd o 6.5 mis)

270

o blant wedi'u
mabwysiadu yn
gyfreithiol

18%

yn fwy o
deuluoedd wedi'u
cymeradwyo i
fabwysiadu

Cynhaliwyd

3%

yn fwy o
asesiadau
mabwysiadwyr

Roedd plant yn aros i gael eu lleoli
gyda theulu mabwysiadol am **10 mis**
(ein targed yw 8 mis)

Gofynnodd

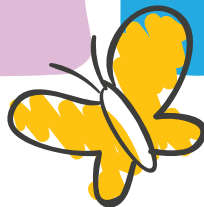
5%

yn fwy o bobl i
ni am fabwysiadu
plant

179

o blant yn aros
am deuluoedd
(26% yn llai na'r
llynedd)

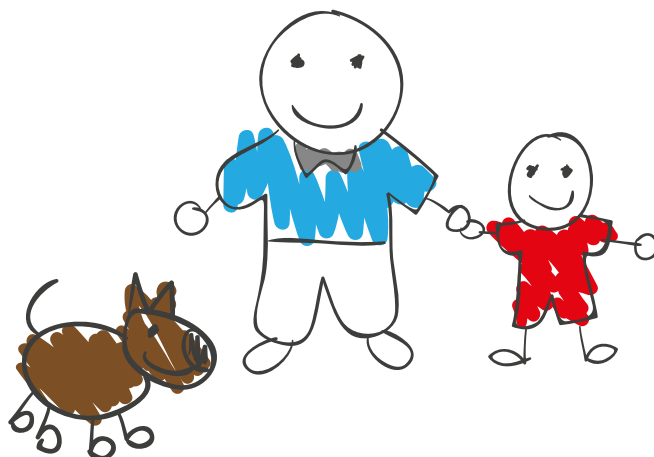
Roedd **llai o blant** â chynllun
mabwysiadu y cytunwyd arno gan
y llys neu eu hawdurdod lleol

Mabwysiadu Gyda'n Gilydd

Rydyn ni'n Wasanaeth sy'n helpu i ddod o hyd i deuluoedd i blant a fu'n aros yn hirach ac yn eu cefnogi

Rydyn ni wedi helpu 14 o blant i ddod o hyd i'w teulu mabwysiadol ers Mehefin 2018 – 8 eleni.

Cofrestr Mabwysiadu Cymru

Mae Cofrestr Mabwysiadu Cymru (ARW) yn wasanaeth sy'n helpu i baru plant a theuluoedd nad ydynt yn cael eu paru gan eu hawdurdod lleol. Fe wnaeth ARW wella ym mis Mehefin 2019.

- Fe wnaethom helpu 308 o blant a 193 o fabwysiadwyr (62% yn fwy na'r llynedd)
- Cafodd cyfanswm o 285 o blant eu paru gyda theuluoedd a daeth 60 o ARW (dwbl y llynedd)
 - Roedd gan 70% o'r plant hyn anghenion ychwanegol
 - Roedd 80% dros 2 flwydd oed

Fe wnaethom gynnal digwyddiad arbennig o'r enw **Diwrnod Gweithgarwch Mabwysiadu** sy'n helpu i ddod â phlant a mabwysiadwyr ynghyd.

- Daeth 17 o gysylltiadau posibl o ddigwyddiad mis Mawrth
- Fe wnaeth ein **Diwrnodau Cyfnewid** yng Nghaerdydd a Bae Colwyn gefnogi 27 o deuluoedd a 136 o blant
 - Roedd y rhan fwyaf o'r plant yn rhan o grwpiau o frodyr a chwiorydd, gydag anghenion cymhleth ac fe wnaethom lwyddo i baru 4 yn llwyddiannus (un yn fwy na'r llynedd)

Sut y gwnaethom ddod o hyd i fwy o fabwysiadwyr:

- Drwy hysbysebu ar y teledu, bysiau, archfarchnadoedd ac mewn digwyddiadau ledled Cymru fel: Eisteddfod Genedlaethol Cymru a Pride
- Fe wnaeth ein hymgyrch "*darganfydda'r rhiant sydd ynot ti*", ddefnyddio mabwysiadwyr go iawn
- Fe wnaethom greu rolau marchnata newydd mewn gwasanaethau ledled Cymru, i helpu i ddod o hyd i deuluoedd newydd
- Fe wnaethom greu taflenni newydd yn dweud wrth bobl am fabwysiadu
- Fe wnaethom newid y dudalen 'chwalu'r chwedlau' am fabwysiadu ar y wefan i'w gwneud yn fwy defnyddiol.

BLAENORIAETH #2

GWNEUD MABWYSIADU'N WELL

- Defnyddio'r Fframwaith Cymorth Mabwysiadu
- Gwario arian yn ddoeth

Rydym yn cefnogi plant a phobl ifanc wedi'u mabwysiadu a'u rhieni, ac unrhyw un arall sy'n ymwneud â mabwysiadu, drwy roi'r sgiliau a'r cymorth sydd eu hangen ar deuluoedd drwy eu taith fabwysiadu a sicrhau bod gan deuluoedd y wybodaeth gywir i atal problemau rhag codi.

Sut wnaethom ni?

Fe wnaethom ddarparu gwasanaeth i fwy o blant a wnaeth ddatblygu **anghenion cymorth ychwanegol** – mwy na 237 eleni (o 170 y llynedd)

- Cafodd 2/3 o'r rhain gymorth ychwanegol, fel cymorth therapi; ond
- fe wnaeth nifer y teuluoedd oedd angen cymorth ariannol leihau

Gofynnodd mwy o **frodyr a chwiorydd**, lle mabwysiadwyd un, am help

Rhoddwyd cymorth i **330** o **rieni biolegol** (rhieni biolegol sydd â phlentyn wedi cael ei roi i'w fabwysiadu)

Cafodd **3,819** o blant **wybodaeth am eu teuluoedd biolegol**, drwy 'gyswllt blwch llythyr', i'w helpu i ddeall eu hanes

Mae **deunyddiau Taith Bywyd** plentyn yn eu helpu i ddeall o ble y daethant fel y gallant fod yn hapusach ac yn iachach. Fe wnaethom fwy o waith ar hyn drwy:

- Wneud llyfr canllaw newydd i blant
- Diweddarau ein gwefan gyda chanllawiau Taith Bywyd i rieni biolegol a gofalcwyr maeth
- Creu 5 rôl newydd i'n helpu i gefnogi gwaith 'Taith Bywyd', oedd yn golygu bod cyfanswm o 14 o bobl ledled Cymru yn helpu gyda hyn
- Cafodd 59% o blant fynediad i'w gwaith 'taith bywyd' yn gynharach nag o'r blaen

Mae Rhaglen Datblygu Cymorth Mabwysiadu NAS wedi gweithio'n dda gyda llawer o'n partneriaid yn ei blwyddyn gyntaf.

Rhaglen TESSA

Mae'r rhaglen TESSA (Gwasanaeth Cymorth Addysg Therapiwtig ar gyfer Teuluoedd Mabwysiadol) yn helpu rhieni a phlant drwy roi cymorth arbenigol ychwanegol iddynt:

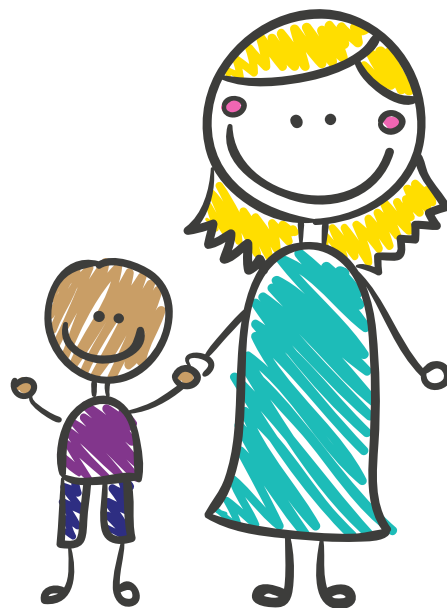
- cafodd 42 o deuluoedd gymorth
- cafwyd 16 o sesiynau cymorth arbennig
- fe wnaeth 1 grŵp o 5 teulu gyfarfod dros rai wythnosau
- cynhaliwyd cwrs hyfforddi ar drais plant tuag at eu rhieni

Adoption UK yw partneriaid prosiect y Rhaglen TESSA ac fe wnaethom greu 5 rôl newydd i helpu i'w rhedeg ledled Cymru.

- Cynhaliwyd digwyddiad 'Seicoleg' gwych gennym i fwy na 97 o bobl fel seicolegwyr, arbenigwyr eraill a rhieni sy'n mabwysiadu
- Fe wnaeth helpu pobl fel Mary a'i phartner, a fabwysiadodd eu mab pan oedd yn 9 mis oed

"Fe wnaethon ni ddechrau archwilio sut y gallem fynd i'r afael â phethau drwy ei lygaid ef..."

Rydyn ni'n edrych ymlaen yn awr at weithio tuag at ddod o hyd i'r lleoliad iawn i'n mab gyflawni ei botensial ym mis Medi pan fydd yn dechrau yn yr ysgol."

Connected

Mae'r prosiect **Connected** newydd yn rhedeg ledled Cymru ac yn helpu pobl ifanc sy'n ymwneud â mabwysiadu.

- Mae Connected yn gwneud yn siŵr bod yr hyn sydd gan bobl ifanc i'w ddweud yn cael ei glywed gan y bobl sy'n gwneud penderfyniadau sy'n ymwneud â mabwysiadu
- Mae wedi helpu 84 o blant a phobl ifanc gyda chyfarfodydd rheolaidd

"Rwy'n hoffi bod gyda phlant eraill sydd wedi'u mabwysiadu oherwydd dydw i ddim yn teimlo mai fi yw'r unig un." – person ifanc

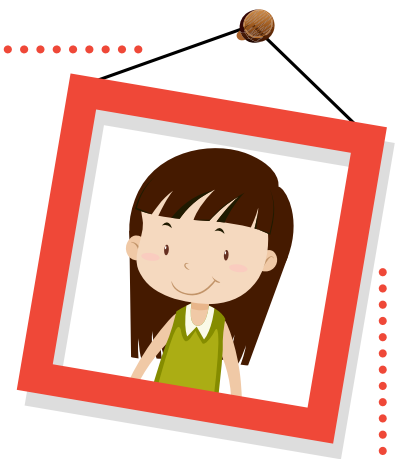
Dywedodd Charlotte, **llysgennad ifanc** ar gyfer Connect, wrthym am ei phrofiad:

"un o'r pethau gorau i gael ei greu... oherwydd mae wedi helpu i'm siapio fel person."

- Roedd rhieni Charlotte yn gefnogol ac mae hi bob amser wedi bod yn ymwybodol ei bod hi wedi cael ei mabwysiadu
- Ond aeth drwy lawer o emosiynau fel, gwadu, dicter, bargeinio, tristwch ac euogrydd

"Mae cymaint o bethau cadarnhaol yn gysylltiedig â mabwysiadu, ond mae rhai pethau negyddol hefyd yn cael eu profi."

- Roedd Charlotte yn poeni am gwrdd â'i rhieni biolegol
- Doedd ganddi hi ddim llyfr Stori Bywyd felly roedd hi'n teimlo fel bod llawer o bobl yn dweud darnau bach o'i bywyd wrthi hi
- Ar y dechrau roedd arni ofn siarad am sut roedd hi'n teimlo, ond fe wnaeth celf, drama, a siarad â phobl ifanc eraill helpu
- Mae'n credu bod Connected wedi helpu i sicrhau bod llais pobl sy'n cael eu mabwysiadu yn cael ei glywed
- Nawr dydy hi ddim yn meddwl *'pam wnaeth hyn ddigwydd?'* ond, *'sut alla i helpu eraill drwy eu trafferthion?'*

Sut rydym yn gwneud Mabwysiadu'n well ar gyfer y dyfodol?

Mae AfA Cymru yn ein helpu i wella mabwysiadu ac maen nhw wedi gwneud canllawiau defnyddiol ar; leoli a chefnogi plant, trefnu Cyswllt (sef pan fydd plentyn yn cysylltu â'i deulu biolegol), helpu rhieni biolegol, a gwella'r ffordd rydym yn cynllunio cymorth mabwysiadu – i gyd i'w lansio yn 2020/21.

Mae Voices from Care (VfC), Plant yng Nghymru a phartneriaid eraill (AUK, AfA Cymru, Plant yng Nghymru, Prifysgol Caerdydd, y Rhwydwaith Maethu) i gyd yn ein helpu i wella cyswllt ar gyfer brodyr a chwiorydd ar ôl eu mabwysiadu.

- Gelwir hyn yn **Gynghrai Brodyr a Chwiorydd** (rhywbeth a argymhellir gan y llywodraeth)
- Fe wnaethant ysgrifennu llw (addewid) y bydd pawb yn gwneud mwy i helpu plant a'u brodyr a'u chwiorydd
- Helpodd Canolfan Gyfreithiol Plant Cymru ni i wneud taflen gyngor ar drefnu Cyswllt

Rydym yn gwneud cysylltiadau â **Reflect** sy'n wasanaeth sy'n helpu menywod a'u partneriaid sydd â phlentyn wedi'i roi mewn gofal.

- Yn Ne-ddwyrain Cymru, rhoddodd Reflect gymorth ychwanegol i rieni biolegol o amgylch eu Cyswllt terfynol, gan helpu gyda'u gwaith hanes bywyd a gwneud y broses yn haws

Fe wnaethom greu 12 cwrs ôl-fabwysiadu gydag AFA Cymru ac AUK, sydd bellach ar ein gwefan, i helpu mabwysiadwyr a phlant i gyd-dynnu.

- Defnyddiodd Adoption UK Cymru (AUK) y rhain i gynnal 15 digwyddiad hyfforddi gwahanol, a helpodd 160 o bobl
- Roedd 75% o'r bobl yn rhieni mabwysiadol neu'n fabwysiadwyr newydd ac roedd y gweddill yn gweithio ym maes mabwysiadu

'Roedd y cwrs hwn yn anhygoel, o na fyddwn wedi ei gael flynyddoedd yn ôl, efallai y byddai wedi gwneud gwahaniaeth mawr i'n teulu'

– Mabwysiadwr wnaeth fynychu cwrs

- Cynhaliodd Canolbarth a Gorllewin Cymru hyfforddiant ar gyfer:
 - 150 o fabwysiadwyr
 - 40+ o ofalwyr maeth
 - hyfforddiant ar-lein i 21 o fabwysiadwyr a llawer o staff

Fe wnaethom greu dros 6 rôl newydd i helpu gyda chymorth a hyfforddiant therapiwtig arbennig.

- Cafodd De Ddwyrain Cymru:
 - gymorth seicolegol ychwanegol i 40 o blant a theuluoedd
 - cynnwys 130 o sesiynau therapi ychwanegol a 7 sesiwn hyfforddi staff
- Fe wnaeth un rhanbarth greu ffordd arbennig o fesur ymwybyddiaeth o fabwysiadu (Nod Barcu), y gellid ei ddefnyddio i roi gwybod i fwy o bobl am fabwysiadu ledled Cymru
- Fe wnaeth 2 ranbarth greu swyddi marchnata i helpu i recriwtio darpar fabwysiadwyr newydd

Fe wnaethom lunio taflenni arbennig i bobl sy'n gweithio ym maes iechyd, fel y GIG, i'w helpu i ddeall mabwysiadu'n well.

- Rydym am i bawb sy'n gweithio yng Nghymru fod â gwell ymwybyddiaeth o fabwysiadu
- Buom yn siarad â llawer o swyddogion y Llywodraeth i sicrhau bod y rheolau'n ein helpu i wneud hyn

BLAENORIAETH #3

MEDDWL YMLAEN

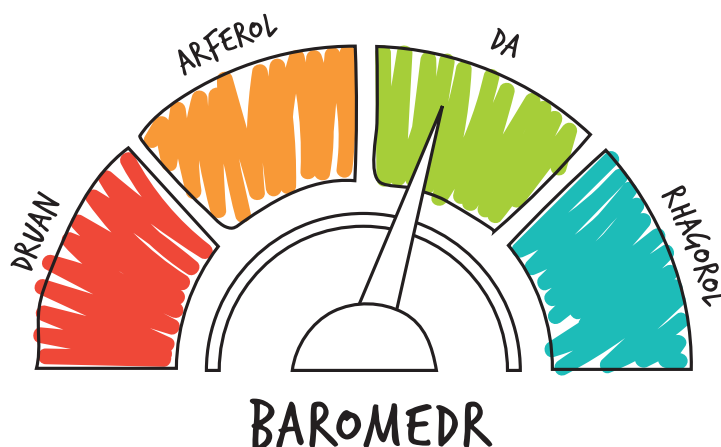
- Rydym ni'n gwella pethau drwy wrando ar yr hyn sydd gan bobl ifanc wedi'u mabwysiadu a theuluoedd i'w ddweud

Gwneud Cynllun

Rydym am i blant gael cynllun da o ran pa gymorth sydd ei angen arnynt. Rydym hefyd am wneud yn siŵr bod pawb yn cael y cyngor cywir ar bethau pwysig fel; sut y gall ffrindiau a theuluoedd gefnogi mabwysiadwyr newydd, ac am gwrdd â rhieni biolegol.

Buom yn siarad â llawer o bobl sy'n ymwneud â mabwysiadu i'n helpu i wella. Fe wnaeth hyn ein helpu ni i wneud **Baromedr Mabwysiadu** gyda Adoption UK, sy'n dweud wrthym:

- Bod mwy o bobl yn cael eu 'deunyddiau Taith Bywyd' a gwybodaeth arall i deuluoedd yng Nghymru
- Bod dwywaith cymaint o deuluoedd ifanc nad ydynt am gwrdd â'u teulu biolegol
- Roedd 71% o deuluoedd wnaeth fabwysiadu yn gwybod sut i gael help
- Roedd 77% yn cael llawer o gefnogaeth
- Roedd angen cymorth ychwanegol ar 26% (o gymharu â 5% o blant yng Nghymru yn gyffredinol)
- Mae angen mwy o help a hyfforddiant ar ysgolion

Rydym yn defnyddio **digwyddiadau** fel diwrnodau Gweithgareddau Teuluol i helpu a hyfforddi pobl.

- Rydym yn falch o fod wedi hyfforddi mwy na 300 o staff mewn mwy na 30 o bynciau; gan gynnwys un sy'n helpu plant i ddysgu ymddiriedaeth
- Darparodd Adoption UK hyfforddiant ar:
 - 26 cwrs, fel Mabwysiadu am yr 2il Waith, a Drysfa Therapi
 - hyfforddiant HMS i 278 o staff yn yr ysgol
- Rydym yn defnyddio **data ac ymchwil**, fel gydag **Astudiaeth Carfan Mabwysiadu Cymru** i'n helpu i wella
- Mae arbenigwyr fel yr Athro Katherine Shelton yn edrych ar sut mae plant wedi'u mabwysiadu yn gweithredu gartref ac yn yr ysgol

Gweithio Gyda'n Gilydd

Buom yn gweithio gyda:

- Sefydliad Gofal Cyhoeddus, CLILC ac ADSS Cymru a Chomisiynydd Plant Cymru i'n helpu i wneud pethau'n well
- Pennaeth Grŵp Gwasanaethau Plant Cymru Gyfan (AWHOCS) a CLILC i roi gwybod i Bwyllgor y Senedd ar helpu i gefnogi anghenion ieuchyd meddwl pobl ifanc.
- Y llywodraeth i wella rheolau mabwysiadu fel:
 - creu dull 2 gam ar gyfer gwirio mabwysiadwyr newydd, gwella'r ffordd rydym yn helpu ac yn gofalu am blant sy'n agored i niwed
 - Bil Plant Cymru newydd pwysig, sy'n edrych ar atal rhieni rhag ceryddu eu plant yn gorfforol (taro)
 - sicrhau bod asiantaethau mabwysiadu yn paru plant yn gyflym ac yn ddiogel
 - sicrhau bod gan y bobl sy'n gyfrifol am wasanaethau 'Rhieni Corfforaethol' ganllawiau da.

BETH SY'N BWYSIG AR GYFER 2020/21 YMLAEN

Lleoli mwy o blant

- Dod o hyd i fwy o fabwysiadwyr ar gyfer plant sy'n disgwyl
- Defnyddio ein gwasanaeth 'Mabwysiadu Gyda'n Gilydd' ar gyfer plant sy'n aros hiraf
- Defnyddio ein 'Cofrestr Mabwysiadu ar gyfer Cymru' i gyflymu'r broses o baru plant

Parhau i wella cymorth mabwysiadu

- Helpu mwy o bobl drwy ein 'Fframwaith Cymorth Mabwysiadu' (cynlluniau) a gwario arian yn synhwyrol
- Dweud wrth bobl mewn gwaith a'r cyhoedd am fabwysiadu

Meddwl ymlaen

- Gwella'r rheolau ynghylch mabwysiadu
- Gwrando ar leisiau pobl ifanc
- Hyfforddi pobl mewn gwaith i gyflawni ein blaenoriaethau
- Dysgu o Covid-19 er mwyn i ni allu gwneud ein gwaith yn well

Crëwyd y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i wella gwasanaethau i bawb yng Nghymru y mae mabwysiadu'n effeithio arnynt.

Mae Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru, a lansiwyd ym mis Tachwedd 2014 yn fenter arloesol ar y cyd ar gyfer cynnig gwasanaethau mabwysiadu. Daeth â gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol Cymru ynghyd i greu strwythur 3 haen sy'n cynnwys partneriaethau ar bob lefel gydag Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol Cymru, Gwasanaethau Iechyd ac Addysg ymhlith rhai eraill.

Ar lefel awdurdod lleol, mae'r holl gynghorau Cymreig yn dal i ddarparu gwasanaethau i blant sy'n derbyn gofal gan adnabod a gweithio gyda'r plant y mae cynllun mabwysiadu yn addas iddynt.

Yn rhanbarthol, mae'r holl awdurdodau lleol yn gweithio gyda'i gilydd o fewn pum cydweithrediad rhanbarthol i gynnig ystod o wasanaethau mabwysiadu. Mae gan bob cydweithrediad rhanbarthol gysylltiadau ag asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol, iechyd ac addysg. Mae'r gwasanaethau a gynigir yn amrywio mewn pob cydweithrediad, ond maent oll yn cynnig swyddogaethau asiantaeth mabwysiadu i blant, recriwtio ac asesu mabwysiadwyr, cynnig cwnsela i rieni genedigol a chyngor i oedolion a fabwysiadwyd. Ar hyn o bryd, mae rhai ohonynt yn cynnig gwasanaethau cymorth mabwysiadu'n uniongyrchol, ond mae hyn yn gyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol mewn mannau eraill.

Tîm Canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
c/o Cyngor Dinas Caerdydd
Ystafell 409 Neuadd y Sir
Glanfa'r Iwerydd
Caerdydd CF10 4UW

F: 029 2087 3927
E: contact@adoptcymru.com
www.adoptcymru.com